

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KURUMSAL AKADEMİK ARŞİV ve AÇIK ERİŞİM YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönerge, Necmettin Erbakan Üniversitesi adresli bilimsel ve entelektüel çalışmaların, Necmettin Erbakan Üniversitesi Kurumsal Akademik Arşivi'nde depolanması ve bilim dünyasının hizmetine sunulmasına ilişkin usul ve esasları düzenler. Bu doğrultuda;

- a) Akademik Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI - PHM) standartlarına uygun bir açık erişim sisteminin kurulması,
- b) Necmettin Erbakan Üniversitesi bünyesinde üretilen bilimsel verilerin eksiksiz derlenmesi, Kurumsal Akademik Arşiv standartlarına uygun olarak derlenmesi, korunması ve geniş kitlelerin bilimsel verilere erişiminin sağlanması,
- c) Necmettin Erbakan Üniversitesi Kurumsal Akademik Arşivi'ndeki verilerin ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerince harmanlanmasının sağlanması yoluyla üniversite mensuplarının görünürlüğünün artırılması,
- ç) Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların uluslararası standartlara uygun olarak arşivlenmesi ve listelenmesinin sağlanması,
- d) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin araştırma çıktılarının açık erişim olarak yayınlanması, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin ve dolayısıyla akademik düzeyde Türkiye'nin görünürlüğü ve yeni yapılacak araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği alınmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- (1) NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi, Necmettin Erbakan Üniversitesi mensuplarının, üniversitede çalıştıkları süre içinde gerçekleştirdikleri ve Necmettin Erbakan Üniversitesi'nce doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmaları kapsar. NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur;

- a) Bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler,
- b) Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- c) Konferans bildirileri,
- ç) Seminer/Panel/Çalıştay metinleri,
- d) Teknik notlar,
- e) Proje sonuç raporları,
- f) Kitaplar,
- g) Kitap bölümleri,
- ğ) Patent, tescil edilmiş buluş, faydalı model belgeleri,
- h) Açık ders materyalleri,
- ı) Kitapların bibliyografik bilgisi,
- i) Bilimsel ve sanatsal faaliyetler,

j) Diğer bilimsel faaliyetler.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c, 14, ve 42/d maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) **Açık erişim:** Araştırmacıların, bilimsel çıktıların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- b) **Akademik çalışma:** Necmettin Erbakan Üniversitesi mensuplarının yaratıcı faaliyetleri ve aldıkları fonlar sonucu ortaya çıkardıkları tüm akademik ürünleri,
- c) **Ambargo:** Araştırma sonuçlarının 6 aya kadar, patent başvurusu yapılmış lisansüstü tez çalışmaları enstitü yönetim kurulu kararı ile 24 aya kadar erişime kapalı olmasını,
- d) **Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğü:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğü'nü,
- e) **Bölüm/program/anabilim dalı Başkanı:** Necmettin Erbakan Üniversitesi fakülte ve yüksekokullarındaki bölüm, program, anabilim dalı başkanlarını,
- f) **Daire Başkanlığı:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nı,
- g) **Depolama:** Bir üniversite mensubunun entelektüel katkı sağladığı akademik çalışmasını Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolama sürecini,
- h) **İvedi arşivleme/opsiyonel erişim:** Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde, depolanma sürecini,
- i) **Kişisel arşivleme:** Bir NEÜ mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolamasını içeren süreci,
- j) **Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi:** Üniversite mensuplarının ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütünü,
- k) **NEÜ Mensubu:** Necmettin Erbakan Üniversite'sinin akademik ve idari personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- l) **ORCID (Open Research and Contributor ID):** ORCID, akademisyen veya araştırmacıların isim benzerlikleri, soy isim değişiklikleri veya Türkçe karakter sorunlarının üstesinden gelinmesinde ve yazarların bütün çalışmalarının tek bir çatı altında toplanmasında kolaylık sağlayan ücretsiz dijital kimliktir.
- m) **Ön Baskı (Preprint):** Bir makalenin ya da bilimsel çalışmanın yayınlanması amacıyla herhangi bir derginin hakem/editör heyetinin değerlendirmesine sunulmuş ilk versiyonunu ifade eder.

- n) Son Baskı (Postprint):** Bir makalenin ya da bilimsel çalışmanın hakem/editör heyetinin değerlendirmesinden ve düzenlemesinden geçerek yayınlanmasına karar verilmiş son versiyonunu ifade eder. Yayınların diğer versiyonlarıyla ilgili detaylı bilgi için Sherpa Açık Erişim Terimleri Sözlüğü <http://www.sherpa.ac.uk/glossary.html#p> adresinden ziyaret edilebilir.
- o) Rektör:** Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü'nü,
- p) Üniversite:** Necmettin Erbakan Üniversitesi'ni,
- q) Üniversite Birimleri:** Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin Fakültelerini, Enstitülerini, Yüksek Okullarını, Meslek Yüksek Okullarını, Konservatuarını, Araştırma Merkezlerini, Koordinatörlüklerini, Rektörlüğe bağlı bölüm vb. birimleri, Genel Sekreterliğini ve Genel Sekreterliğe bağlı birimlerini ifade eder.
- r) Adres:** Necmettin Erbakan Üniversitesi mensuplarının yapacakları ulusal ya da uluslararası yayınlarda aşağıdaki örneklere uygun tek biçim adres kullanmalarını ifade eder.
- 1) Türkçe yayımlar için: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Fakülte / Bölüm, Konya, Türkiye.
- 2) Yabancı dildeki yayımlar için: Necmettin Erbakan University, Faculty / Department, Konya, Turkey.
- s) Yöntem:** Necmettin Erbakan Üniversitesi mensupları yaptıkları ulusal ya da uluslararası yayınları, NEÜ Kurumsal Akademik Arşivinde Kütüphane Dokümantasyon Daire Başkanlığından şifre alarak kendileri depolayabilirler. Yayınını kendisi depolamak isteyen üniversite mensuplarına gerekli eğitim Kütüphane Dokümantasyon Daire Başkanlığınca verilir. Yüksek lisans ve Doktora tezleri Kütüphane Dokümantasyon Daire Başkanlığınca depolanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar, Kaynaklardan Yararlanma Hakkı ve Kurumsal Akademik Arşiv ve Açık Erişim Danışma Kurulu

NEÜ Mensuplarının Sorumlulukları

MADDE 5- (1) NEÜ Mensupları;

- a)** Bulunulan yıl içerisinde gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmalarını, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece, en geç ilgili öğretim yılı sonuna kadar NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolar veya Kütüphane Dokümantasyon Daire Başkanlığınca depolanmasını sağlar. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleşikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte depolanır.

- b) NEÜ mensupları birden fazla kurumdan, birden fazla yazarın iş birliği ile yaptıkları çalışmaları NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolar.
- c) Birden fazla NEÜ mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın depolanma süreci birinci yazara aittir.
- d) Her NEÜ mensubu, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece son sürümlerinin NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolanmasını onaylar.
- e) Her NEÜ mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde kamuya açık olarak dağıtım ve koruma prensiplerine uygun olarak depolanacağını kabul eder.
- f) Yasal koşullar çerçevesinde, her NEÜ mensubu, çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile (Creative Commons) NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolanmasına onay verir.
- g) Kurumsal Arşive konulan materyalin, açık erişime tam metin olarak açılması veya belirli bir süreden sonra açılması kararını yazar kendi belirler. Bu hak yazara aittir. En geniş erişim hakkı sağlayacak (Creative Commons – CCBY gibi) lisansları yayıncılara teklif edebilirler.
- h) Her NEÜ mensubu, entelektüel katkı sağladığı akademik çalışmasını, yayıncının izin verdiği koşullar doğrultusunda yayının ön baskı, son baskı veya yayıncı sürümünün (pre-print, post print, publisher's version) tam metinlerini açık erişim sistemi aracılığıyla erişime açarlar. Yayınların NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolanması hiçbir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.
- i) Tam metin yayınlar Kurumsal Arşiv'de yer almadan önce tüm telif izinleri kütüphane personeli tarafından SHERPA/Romeo veritabanından kontrol edilir. SHERPA/Romeo telif hakları veritabanı (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo.php>) bilimsel dergilerin telif haklarıyla ilgili bilgi veren en kapsamlı platformdur.
- j) Necmettin Erbakan Üniversitesi Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ne kurum mensupları tarafından yapılan bilimsel çalışmaların yüklenebilmesi için yazara ait "ORCID" kullanılması gerekmektedir.

MADDE 6- (1) Açık erişim / ambargo süresi sonunda açık erişim: NEÜ, araştırmalarını "açık erişim" seçeneği ile yayımlatmak isteyen mensuplarını destekler. Yazarların yayıncılarla yaptıkları anlaşmalar ve depolama seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim, "kamuya açık erişim" ve "ambargo süresi sonunda açık erişim" olmak üzere iki başlıkta uygulanır.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının Sorumlulukları

MADDE 7- (1) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunun 4/c maddesine göre üniversiteler; bilim dünyasının seçkin bir üyesi hâline gelmek için yüksek düzeyde araştırma yapmak ve sonuçlarını yaymakla; 42/d maddesine göre de kurumun bilimsel ve entelektüel birikimini eksiksiz derleme altına almakla görevlidir. Bu çerçevede Daire Başkanlığı, NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi çalışması ile bu gerekliliği yerine getirmekle sorumludur.

(2) NEÜ mensuplarını NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarını yapar.

(3) NEÜ mensuplarının NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ne aktardıkları bilimsel çalışmaların kayıtlarını Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PMH) standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için NEÜ mensuplarıyla birlikte çalışır.

(4) Yıl içinde öğretim elemanlarının NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ne kaydettikleri bilimsel çalışmaları, eğitim-öğretim yılı sonunda hazırlanan performans değerlendirme raporları ile karşılaştırmak suretiyle kontrol eder.

(5) Öğretim elemanları ve lisansüstü program öğrencileri tarafından üretilen ve kurumun bilimsel ve entelektüel varlığını oluşturan çalışmaların NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistem aracılığı ile erişime sunulması, uzun dönem korunarak saklanması ve güvenlik altında tutulması için gerekli teknik alt yapı, Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğü ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile birlikte kurulur ve yürütülür.

(6) Kurumsal arşiv çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve iş birlikleri, Rektörlük onayına sunulmak üzere Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

Akademik ve Araştırma Birimleri Sorumlulukları

MADDE 8- (1) Birim amiri tarafından görevlendirilen NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv sorumluları yıl içerisinde birimlerinde gerçekleştirilen bilimsel çalışmaları, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece, en geç ilgili öğretim yılı sonuna kadar NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolar.

(2) Birim amiri, Daire Başkanlığı tarafından gönderilen istekleri inceler ve öğretim elemanlarına gerekli uyarıları yapar.

(3) Bölüm/program/anabilim dalı başkanlıkları, öğretim elemanlarının bilimsel yayınlarını ve açık ders malzemelerini NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlemeleri ve telif haklarına aykırı olmamak üzere açık erişimde yayınlamaları konusunda bilgilendirme yapar ve teşvik eder.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığının sorumlulukları

MADDE 9- (1) NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin sağlanması ve Ulusal Akademik Arşiv Sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğünün Sorumlulukları

MADDE 10- (1) Üniversite birimleri tarafından kurulan akademik dergilerin NEÜ Kurumsal Akademik Arşive depolanması noktasında iş birliği yapar.

(2) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin ve birimlerinin tüm bilimsel yayın faaliyetlerinin merkezî bir organizasyon çerçevesinde yürütülmesinde ve düzenlenmesinde bilgi desteği sunar.

Enstitülerin Sorumlulukları

MADDE 11- (1) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin yüksek lisans ve doktora tezlerinin nihai olarak enstitüye tesliminden sonra en geç 30 gün içerisinde enstitü tarafından NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv Sisteminde depolanmak üzere elektronik kopyası ile birlikte Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına iletmekle yükümlüdür.

Yayımlama ve Yararlanma Hakkı

MADDE 12– (1) NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv de bilgi kaynaklarını yayımlama ve bilgi kaynaklardan yararlanma hakkı, aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir.

a) NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv ’deki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.

b) İsteyen herkes NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv ’de kayıtlı açık erişimli çalışmalara serbestçe erişip kullanabilir.

c) NEÜ mensupları, üniversitede çalıştıkları sürece ürettikleri her türlü bilimsel çalışmanın meta **üst verisini** açık erişim sistemi aracılığıyla NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv ’de yayımlamak üzere kaydetmekle yükümlüdür.

ç) Her hangi bir dergide yayımlanmış veya yayımlanma kararı alınmış çalışmaların dergideki formatı dışında NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv ’de yer alması telif hakkını ihlal etmez.

d) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, telif hakkı koşullarına göre NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv ’e kaydedilir.

e) NEÜ Kurumsal Akademik Arşiv ’de yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından kaynak gösterilmesi, bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.

Kurumsal Akademik Arşiv ve Açık Erişim Danışma Kurulu

MADDE 13 – (1) Kurul,

- Rektör veya görevlendireceği Rektör Yardımcısı
- Fakülte Dekanları veya temsilcileri
- Enstitü Müdürleri
- Meslek Yüksekokulu Müdürleri
- Yüksekokulu Müdürleri
- Konservatuvar Müdürü
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı
- Bilgi İşlem Daire Başkanı
- Bilimsel Yayınlar Koordinatöründen oluşacaktır.

(2) Kurulun görevi; Açık Bilim, Kurumsal Akademik Arşiv ve Açık Erişim Sistemi ile ilgili çalışmalar yapar. Kurul, gerekli gördüğü hallerde yönerge değişikliği önerisinde bulunarak, politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarına öncülük eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Yönergenin Etkin Olarak Uygulanması

MADDE 14- (1) Rektörlük, bu Yönergenin uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve Yönergede yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu yönerge, kabul edildiđi tarihte yürürlüđe girer.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu yönerge hükümlerini Rektör yürütür.